

Dodijeljene godišnje nagrade za zelenu gradnju

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

U sklopu kampanje *Obnovimo Hrvatsku* u šest kategorija dodijeljene su godišnje nagrade za zelenu gradnju i održivi razvoj u 2023.

Priznanja za izvrsnost i postignuća u području zelene gradnje i održivoga razvoja

Hrvatski savjet za zelenu gradnju (HSZG) i Hrvatska udruga proizvođača toplinsko-fasadnih sustava (HUPFAS) proteklih šest godina dodjeljuju godišnje nagrade za zelenu gradnju i održivi razvoj. Riječ je o priznanjima koja se dodjeljuju za izvrsnost i postignuća u području zelene gradnje i održivoga razvoja, a namijenjene su pravnim ili fizičkim osobama, stručnjacima za zelenu gradnju i održivi razvoj zaposlenima u tvrtkama, javnome sektoru, nevladinim udrugama i agencijama te samostalnim stručnjacima iz toga područja. Cilj dodjele godišnjih nagrada jest podizanje ugleda struke u široj i stručnoj javnosti, promicanje izvrsnosti u području zelene gradnje i održivoga razvoja, stalno unapređenje načela do-

broga poslovanja i cirkularnoga gospodarstva, a sa svrhom očuvanja okoliša i održivoga razvoja u Republici Hrvatskoj. Ove je godine raspisan sedmi natječaj, a bio je otvoren do 1. lipnja 2023. Iz mnoštva pristiglih prijava povjerenstvo sastavljeno od jedanaest stručnjaka iz područja zelene gradnje i održivoga razvoja izabralo je pobjednike u šest kategorija, nakon čega je u Zagrebu održana svečana dodjela nagrada. Svečanost su vodile Tanja Mance u ime Hrvatskog savjeta za zelenu gradnju i Anđelka Toto Ormuž u ime HUPFAS-a.

Predstavnici HSZG-a i HUPFAS-a pozdravili su okupljene sudionike te dali pregled aktivnosti tijekom protekle godine i planova za budućnost. Vlasta Zanki, predsjednica Upravnog odbora Hrvatskog savjeta za zelenu gradnju, istaknula je kako su nagrade izraz priznanja projektima, ustanovama i osobama koji su se

istaknuli u području zelene gradnje i održivo izgrađenog okoliša. Dobitnici nagrada svojim radom, a udruge promicanjem takvih projekata daju znatan doprinos stalnome unapređenju kvalitete gradnje i života u zgradama kao i kružnome gospodarstvu. Sve se to čini u cilju očuvanja okoliša, ljudskog zdravlja i općenito održivoga razvoja društva u Hrvatskoj. Igor Kemenović, predsjednik HUPFAS-a, istaknuo je da zgrade imaju ključnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena. Zato je važno da se one kvalitetno obnavljaju i grade po principima održivosti uz što manji ugljični otisak. Čestitao je svim dobitnicima jer su doprinijeli kako zaštititi okoliša tako i kulturi života i razvoju hrvatskoga društva. U nastavku predstavljani su ovogodišnji dobitnici nagrada u šest kategorija.

Institucija/organizacija godine

U kategoriji institucija/organizacija godine nagradu je dobio *Inkasator d.o.o.* Tvrtka je osnovana 1966. kao Stambeno komunalno poduzeće Karlovac. Kroz povijest je mijenjala naziv i strukturu u skladu s društveno-političkim promjenama. U današnjemu obliku *Inkasator* posluje od 2008. kada su pripojena dva poduzeća: *Inkasator d.o.o.* i *Stambeni fond d.o.o.* Tvrtka upravlja sa 621 ulazom, čija ukupna stambena površina iznosi 522.394,62 kvadratna metra. Osim u Karlovcu djelatnost upravljanja obavlja u gradovima Ozlju i Vrbovskome u Karlovačkoj županiji, Selcu u Primorsko-goranskoj županiji te u karlovačkim općinama Draganiću i Vojniću. Prošle godine tvrtka je prijavila 12 zgrada na javni poziv za energetske obnove i time Karlovačku županiju pozicionirala na prvo mjesto po potpisanim ugovorima. Predvodnici su u Hrvatskoj i po broju obnovljenih višestambenih zgrada koje su suvlasnici samostalno financirali.

Zajednička fotografija dobitnika Godišnjih nagrada za zelenu gradnju i održivi razvoj

Nagradu je preuzeo Tomislav Franjković, voditelj Odjela upravljanja zgradama, a nagradu je predala Margareta Zidar u ime Energetskog instituta *Hrvoje Požar*.

Građevina godine – novogradnja

Građevinom godine u kategoriji novogradnje proglašen je Park kneževa, suvremeni stambeno-poslovni blok kojim je zapušteni dio središta Zagreba revitaliziran i transformiran u nov, pažljivo osmišljen urbani ambijent. Projekt se nalazi u tipičnome bloku zagrebačkoga Donjeg grada, u blizini željezničke pruge, omeđen Branimirovom, Borninom, Domagojevom i Erdödyevom ulicom. Riječ je o prostoru stambeno-industrijskoga bloka bivše tvornice *Nada Dimić* i tvornice *Penkala*. Od zatvaranja tvornica devedesetih godina prošlog stoljeća zgrade u zoni između dviju ulica dotrajale su i uklonjene. Time je stvoren velik prazan prostor u samome središtu grada koji je omogućio kvalitetnu urbanističko-arhitektonsku intervenciju. Analiza zagrebačke tradicije donjogradskih blokova, javnih prolaza koji su uvijek prisutni u njima, visokih zgrada i parkova unutar blokova rezultirala je konceptom novoga zelenog urbanog bloka. Investitor projekta je tvrtka *VMD*, a glavni projekt izradio je *Studio 3LHD*.

Kvaliteta zagrebačke blokovske strukture u središtu grada, koja je inspirirala

projekt, omogućuje kvalitetan urbani život, jedinstven životni stil i kulturne mogućnosti unutar visoke urbane gustoće. To je prostor različitih tipologija, odnosno objedinjuje stanovanje, poslovne prostore i rekreacijske površine. Blok je s južne i sjeverne strane okružen klasičnim interpolacijama na Branimirovoj i Borninoj ulici, kojima je ostvarena pješačka veza dviju ulica.

Osnovna ideja novoga bloka bila je pješačko povezivanje dviju ulica, jasna preglednost i pristup gradu i bloku, stvaranje nove velike zelene površine – urbanoga parka unutar bloka. Uvođenjem parka u unutrašnjost podignuta je kvaliteta stanovanja ne samo stanovnika bloka, već i okolnih zgrada. Projekt uključuje nekoliko različitih tipologija stanovanja. Dvoetažne kuće u nizu s predvrtom (tzv. *townhouse*) u mirnoj unutrašnjosti bloka omogućuju vrlo kvalitetan život u dodiru s terenom. Tamo su i stanovi s većim terasama koje povećavaju kvalitetu života na otvorenome, stanovi s velikim lođama, s pogledom na grad te najveći stanovi na zadnjemu katu, s terasama i pogledom na cijeli Zagreb. Gradnja toga kompleksa počela je 2020., a završena 2022.

Nagradu za građevinu godine preuzela je Majda Vidović, voditeljica arhitektonskih projekata u *VMD* grupi, a predao ju je Dean Smolar, izvršni direktor *HSZG*-a.

Građevina godine / rekonstrukcija

Građevinom godine u kategoriji rekonstrukcije proglašena je obnova dvorišnoga krila školske zgrade i izgradnja senzornog parka Centra za odgoj i obrazovanje Slave Raškaj Zagreb. Glavni projekt izradila je tvrtka *Helman i Jukić*, a projekt krajobraznoga uređenja tvrtka *Vita projekt d.o.o.* Školska zgrada je kulturno dobro, a dvorište pod zaštitom prirode, što je taj projekt, financiran EU-ovim sredstvima, učinilo dodatno zahtjevnim. Zgrada je potpuno energetska obnovljena, uklonjen je opasni azbestni pokrov, povećana je kvaliteta boravka u zatvorenim prostorima, poboljšane su mjere zaštite od požara i buke te je osigurana pristupačnost osobama smanjene pokretljivosti.

Kako bi se omogućio boravak djece na otvorenome i uredio zapušten vanjski prostor, izrađen je projekt krajobraznog uređenja koji je obuhvatio opremanje spravama za igru odgovarajućima za sve uzraste koje će potaknuti djecu na kretanje, razvijanje pozornosti i stjecanje novih iskustava. Osim navedenog u senzornome parku raste biljni materijal različitih visina, tekstura, mirisa i boja, čime je stvoren ugodan ambijentalni prostor koji će ujedno doprinijeti razvoju senzoričkih vještina djece. Uređene su i pješačke komunikacije i boravišne zone u različitim materijalima završne obrade, a postavljeni su urbana oprema za boravak i igru, nadstrešnica s biljkama penjačicama za zaklon od atmosfere i pristupna rampa. U pojedinim dijelovima parka postavljena je solarna rasvjeta koja osvjetljava manja područja uz odmorišta i stazu te ističe biljni materijal. Uz zadržavanje maksimalnoga mogućeg broja postojećih stabala planirana je sadnja dodatnih stabala radi potrebne hladovine. Projekt rekonstrukcije Centra za odgoj i obrazovanje Slave Raškaj Zagreb vodila je arhitektica Tea Helman Jukić, dipl. ing. arh. Godišnju nagradu za građevinu godine preuzela je Jelena Grabovac, ravnateljica Centra za odgoj i obrazovanje Slave Raškaj Zagreb.

Park Kneževa proglašen je građevinom godine (novogradnja)

Senzorni park u Centru za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj Zagreb

Projekt godine

Projektom godine proglašen je EU-ov projekt "Biraj biciklu". Projektom razvoja sustava javnih bicikala na području Urbane aglomeracije Split popularizira se korištenje bicikala kao alternativnoga oblika javnoga prijevoza u cilju povećanja broja putnika u javnome prijevozu. Najzastupljeniji alternativni oblik prometa je biciklistički promet, čiji je razvoj potrebno intenzivirati kontinuiranim prilagodbama infrastrukture i regulacije prometa, uspostavom biciklističkih prometnica, umrežavanjem postojećih biciklističkih površina i provedbom projekata javnoga biciklističkog servisa.

Projekt se počeo provoditi 6. ožujka 2020., a završen je 1. siječnja 2023. U sklopu aktivnosti toga integriranog projekta nositelj i projektni partneri s područja Urbane aglomeracije Split dobili su 41 novu stanicu javnih bicikala s mješovitim kontingentom od ukupno 242 bicikla te su uspostavljene dvije biciklističke prometnice, od čega se 116 odnosi na klasične, a 126 na bicikle na električni pogon. Navedena 41 nova lokacija s terminalima raspoređena je

u osam jedinica lokalne samouprave u skladu s provedenom analizom potreba i mogućnosti za implementaciju sustava. Lokacije su raspoređene u administrativnome području nositelja projekta Grada Splita te sedam partnera, odnosno gradova Solina, Trogira i Kaštela te općina Podstrane, Klisa, Dugopolja i Dicma.

U projekt je uloženo približno 406.397 eura za izgradnju, odnosno označavanje biciklističkih prometnica u gradovima Trogiru i Splitu ukupne duljine 1,198 km, čime je osigurana podloga za sigurnije korištenje bicikala na tim lokacijama. Planirano je da se u gradu Trogiru u cijelosti izgradi biciklistička prometnica i šetnica ukupne duljine 450 metara, za što je izrađena dokumentacija glavnoga projekta. Izgradnja biciklističke prometnice i pješačke staze jedinstven je projekt usmjeren prema povećanju razine sigurnosti svih dionika u prometu, posebno pješaka i biciklista. U gradu Splitu, u uvali Trstenik predviđeno je označavanje biciklističke prometnice i pješačke staze ukupne duljine 748 metara. Ukupna procijenjena vrijednost investicije izgradnje biciklističke prometnice i pješačke staze u gradu Trogi-

ru iznosi 386 754 eura, a označavanja biciklističke prometnice i pješačke staze u Splitu približno 16 tisuća eura.

Bicikli su prihvaćeni iznad svih očekivanja. Naime, čak 85 posto korisnika su građani Splita, što je pravi pokazatelj koliko je takav sustav važan za promet i kretanje Splitom. Od otvorenja sustava više od 60 tisuća korisnika odvozilo je više od 3,8 milijuna kilometara, što je, slikovito rečeno, 96 krugova oko planeta Zemlje.

Nagradu za projekt godine preuzeo je Ante Gustin, direktor tvrtke *Sustav javnih bicikala*, a predala ju je Goranka Tropčić Zekan, potpredsjednica Upravnoga odbora HSZG-a.

Studentski projekt godine

Studentskim projektom godine proglašen je diplomski rad Domagoja Tkalića s Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pod naslovom "Potrošnja energije i potencijal uštede energije u zgradi oštećenoj potresom" Rad istražuje mogućnost sveobuhvatne obnove zgrade koja je oštećena u nizu potresa, a cilj je bila analiza potrošnje energije prije sveobuhvatne obnove, u koju spada kon-

U Splitu je uspješno razvijen sustav javnih bicikala

strukcijska i energetska obnova zgrade kako bi zgrada bila sigurna i energetski učinkovita i održiva, te nakon nje.

Za primjer je odabrana zgrada Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, koja je pod zaštitom kulturne baštine. Trodimenzionalni model postojećega stanja zgrade izrađen je u računalnome programu Archicad. Iz 3D modela dobiveni su ulazni geometrijski parametri za proračun energije potrebne za grijanje i hlađenje koji su izračunani prema normi HRN EN ISO 13790. Energetska obnova izvedena je u šest razina. Kroz svaku razinu obnove analiziran je utjecaj na potrošnju potrebne energije te potencijal uštede energije. Napravljen je i proračun linijskih toplinskih mostova kako bi se dobile vrijednosti linijskih koeficijentata prolaska topline. U sklopu rada provedena je i analiza difuzije vodene pare kroz karakteristične elemente. Rezultat rada jest procjena uštede energije nakon provedene energetske obnove.

Osoba godine

Osobom godine proglašena je Mihaela Zamolo, priznata stručnjakinja u području građevinarstva i održive gradnje,

s impresivnih 50 godina stručnog iskustva. Njezino bogato radno iskustvo čini ju autoritetom u području održive gradnje i sigurnosti građevina, pogotovo protupotresne sigurnosti. Svoje znanje i iskustvo prenosi na druge kroz programe neformalnog obrazovanja koje provodi u visokoškolskim ustanovama i udrugama. Unutar HSZG-a obnašala je ulogu stručne supervizorice na projektu *Horizon 2020 BUILD UPON*. Aktivno sudjeluje u Tehničkom odboru (TO) pri HZN-u i dugogodišnja je suradnica u Ministarstvu graditeljstva i prostornog uređenja (MGIPU) na izradi zakonskih okvira. Svoje organizacijske i upravljačke vještine razvijala je tijekom voditeljskog iskustva u *Instituta IGH*, gdje je jedno vrijeme obnašala i dužnost pomoćnice direktora, a kasnije i tehničke direktorice. Njezina kreativnost potvrđena je kroz rad na prilagodbi *Instituta IGH* i građevinarstva u Republici Hrvatskoj kroz suradnju s različitim institucijama, uključujući članstvo u Europskoj organizaciji za tehničku ocjenu (EOTA) unutar administracije Europske komisije. Također je članica Povjerenstva za nadzor nad radom članova Hrvatske komore inženjera građevinarstva (HKIG). Osim toga

pruža konzultantske usluge različitim sudionicima u građevinskoj industriji, od investitora do proizvođača. Objavila je više od 60 radova, a autorica je ili koautorica i 13 popularno-znanstvenih članaka i monografija te je objavila 15 znanstvenih knjiga, udžbenika i recenzija. Kao voditeljica projekta ili suradnica sudjelovala je u raznim znanstvenim projektima. Strast prema održivome građenju odvela ju je na put obrazovanja na kojemu je stekla kompetencije i ovlaštenja za energetske certifikacije, prošla savjetovanje prema standardima njemačke udruge DGNB za zelenu certifikaciju te stekla znanje o zelenoj gradnji kroz obrazovni program *Green Building Professional*.

Dodjela nagrada u sklopu Zelene ljetne radionice

Dodjela godišnjih nagrada za održivost i zelenu gradnju 2023. održana je u sklopu Zelene ljetne radionice, tradicionalnoga godišnjeg okupljanja članova, partnera i dionika iz područja graditeljstva, energetike, gospodarstva, javne uprave i akademske zajednice. U uvodnome dijelu radionice sudionici su imali priliku raspravljati o mjerama potrebnim za dekarbonizaciju građevinskog sektora preko projekta BUILDING LIFE II koji u prvi plan ističe provedbu Putokaza za dekarbonizaciju zgrada u Republici Hrvatskoj. Neizostavnu ulogu u dekarbonizaciji imaju i građevinski radnici koje je potrebno dodatno educirati kako bi mogli kvalitetno i učinkovito energetski obnavljati zgrade, što je upravo glavni ishod CROSKILLS RELOAD-a, projekta Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji je bio tema drugog dijela radionice.

Izvor:

HSZG

Fotografije:

- HSZG
- Studio 3LHD, Jure Živković
- https://static.jutarnji.hr/images/slike/2023/02/27/o_28063541_1280.jpg